

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.021/2024/9. szám

A felperes:

felperes1 cím1

A felperes képviselője:

Dr. Pál-Szántó Ágnes ügyvéd (cím2) és
Dr. Székely G. Gábor ügyvéd (cím3)

Az alperes:

alperes1 (cím4)

Az alperes képviselője:

Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Keresztes Gergő Márk ügyvéd, cím5)

Az alperes érdekében beavatkozott:

Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Pozderka Gábor ügyvéd, cím6) által képviselt beavatkozó1 (cím6)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes 29. sorszám alatt

alperes 27. sorszám alatt

A per tárgya:

kártérítés és sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat:

12.P.20.760/2022/24. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes által az alperesnek fizetendő 4.085.500 (négymillió-nyolcvanötezer-ötszáz) forint perköltség megfizetésére 10 (tíz) havi részletfizetést engedélyez. Az első részlet 2024. október 1. napján esedékes 485.500 (négy száznyolcvanötezer-ötszáz) forint összegben, a további 9 (kilenc) részlet minden soron következő hónap első napján 400.000 (négy száz ezer) forint összegben. Bármely részlet megfizetésének elmulasztása esetén az egész hátralékos tartozás esedékessé válik.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 1.228.238 (egymillió-kettő százhuszonnyolcezer-kettő százharmincnyolc) forint, a beavatkozóknak

444.500 (négy száznegyvennégyezer-ötszáz) forint fellebbezési eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2022. június 12. napján 19 óra 30 perc körüli időpontban lábban hajtott Worker Nuvola típusú rollerével közlekedett a helység1-helység1szombathely között húzódó, a helység2 úttal párhuzamos kerékpárúton, a cím7 út irányából a cím8 út irányába. A helység2 előtti útszakaszon balesetet szenvedett, rollerével elesett, melynek következtében jobb felkarjának szilánkos törését szenvedte el. A baleset helyszínét képező kerékpárút kezelője az alperes, az alperes felelősségbiztosítója a beavatkozó. Az alperes a város üzemeltetéséhez kapcsolódó közhasznú tevékenységet a helység1 Városüzemeltető Nonprofit Kft. útján látja el.
- [2] A felperes módosított keresetében 28.000.000 forint sérelemdíj és késedelmi kamata, 1.705.480 forint kártérítés és késedelmi kamata, gyógyszerek, gyógyhatású készítmények, gyógyászati segédeszközök, rehabilitációs kezelések és vizsgálatok, utazási költség, valamint háztartási és házkörüli kisegítő címén 2022. október 1. napjától havi 211.630 forint járadék, jövedelempótló járadék címén 2022. szeptember 1. napjától havi 129.270 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetében arra hivatkozott, hogy a kerékpárút, amelyen 2022. június 12. napján balesetet szenvedett, a biztonságos közlekedés követelményeinek nem felelt meg, az útburkolaton jól látható, fűvel benőtt, kb. három centiméter széles, hosszan húzódó repedés volt, amelyben a roller első kereke megakadt. A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 1. számú függelék II/a. pontja nem tartalmazza a jármű alóli kivételként a lábbal hajtható rollert, ebből következően az – nem gépi meghajtású – járműnek minősül, amellyel a kerékpárutat jogszerűen vette igénybe. A baleset következtében sérült a testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi joga, az őt ért nem vagyoni sérelemtől, valamint kárért az alperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:535.§-a alapján a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint tartozik helytállni, mert fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében a kár bekövetkezéséhez vezető rendellenesség merült fel. Másodlagosan a Ptk. 6:519.§-a alapján kérte az alperes marasztalását, miután a közút kezelőjeként elmulasztotta a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: KKt.) 34.§ (4) bekezdése szerinti ellenőrzési kötelezettségét, nem biztosította a közút biztonságos közlekedésre alkalmas állapotát, az útburkolati hibát nem javította ki, illetve annak elhárításáig veszélyre figyelmeztető táblát nem helyezett ki.
- [3] Az alperes vitatta a kártérítésért és a sérelemdíjért fennálló felelősségét, és a keresetet összecszerűségében is eltúlzottnak találta. Vitatta, hogy a felperest az általa állított módon és helyszínen baleset érte, sérülései az általa leírt módon keletkeztek, a felperes által csatolt fényképeken látható repedések indították el az általa leírt sérülést okozó eseménysorozatot. Álláspontja szerint a felperes által használt sporteszköz (roller) nem minősül sem gépjárműnek, sem járműnek, így a közút forgalmának vizsgálata a gépjárműhöz, mint veszélyes üzemhez kapcsolódóan nem merülhet fel. Az a bírói gyakorlat pedig, hogy a veszélyes üzem mellett vizsgálni kell annak környezetét is, nem jehelység1 azt, hogy a kerékpárút fenntartása önmagában is veszélyes üzemi tevékenységnek minősülne. A kártérítési felelősség általános szabálya körében hangsúlyozta, hogy a közút sporteszközzel, illetve játékszerrel (rollerrel) való használatát közútkezelői feladata körében nem köteles biztosítani, közúti ellenőrzési feladata nem terjedhetett ki arra, hogy a kerékpárúton a lábbal

hajtott roller használatát esetlegesen akadályozó hibákat észlelje és javítsa. Állította, hogy nem sértette meg a helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól szóló 5/2004. (I. 28.) GKM rendeletnek (a továbbiakban: GKM rendelet) a kerékpárutak ellenőrzésére és fenntartására vonatkozó szabályait, ugyanis a felperes által megjelölt útszakaszon a kerékpárforgalmat veszélyeztető hiba nem merült fel. Folyamatosan nyomon követi az utakat, járdákat, parkolókat állapotát, a hibákat hivatalból vagy lakossági bejelentésre kivizsgálja, a felperes által megjelölt kerékpárútszakasz tekintetében azonban soha nem érkezett bejelentés. A felperesi baleset előtt napokkal, hetekkel korábban készült el a helységi város közigazgatási területén lévő utak teljes körű szakmai vizsgálata, amely a perbeli kerékpárúton a kerékpáros közlekedés biztonságát veszélyeztető úthibát nem azonosított. Hivatkozott a felperes közrehatására is, ugyanis a közelben lakó, és így az adott útszakaszt jól ismerő felperes nem maga választotta meg a rollerezéshez számára biztonságosnak ítélt sebességet, mert a kerékpározni tanuló unokájával próbált lépést tartani, és haladása során rá figyelt, védőfelszerelést pedig nem viselt.

[4] A beavatkozó az alperessel egyezően a kereset elutasítását kérte.

[5] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felperest az alperes részére 4.085.500 forint, a beavatkozó részére 786.953 forint elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte. Határozatának indoklása szerint a felperes a baleset helyszínét az általa készített fényképekkel, a rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Közlekedésrendészeti Osztály Baleseti Helyszínelő Alosztály igazolásával, valamint tanúvallomásokkal kívánta bizonyítani. A fényképek kapcsán azt állapította meg, hogy a 2022. október 10. napján, vagyis a baleset után mintegy négy hónappal a kerékpárút különböző pontjairól készült felvételek nem alkalmasak annak megállapítására, hogy az a repedés, amelyben rollerének kereke elakadt, pontosan milyen méretű volt. A rendőrségi tájékoztató sem alkalmas annak kétséget kizáró megállapítására, hogy egy fűvel benőtt, három centiméter széles repedés volt a baleset oka, mert a feljegyzés a felperes előadása, és nem a helyszíni szemle adatai alapján, nyomrögzítéssel készült. A felperes 2023. május 8. napján kelt válaszirata mellékleteként csatolt fényképfelvételek a kerékpárút aszfaltozott helyszínét ábrázolják, az aszfaltozás méretéből viszont nem lehet egyértelműen következtetni a repedés eredeti méretére. A baleset egyetlen szemtanúja, tanú pedig a repedés szélességét 1-1,5 centiméterben, hosszúságát kb. 40 centiméterben jelölte meg. Arra figyelemmel, hogy a baleset alperes által sem vitatott helyszínén, a kerékpárúton kétséget kizáróan voltak repedések, az átlagos sebességgel közlekedő felperes rollere a balesetet követően közvetlenül egy hosszanti repedés végénél volt fellelhető, a baleset bekövetkezésének helyszínéről a felperest mentő szállította kórházba, az Országos Mentőszolgálat esetlapja szerint is úthibára hajtott és elesett, valamint a zárójelentésben is szerepel, hogy rollerrel esett el, az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a felperest az általa állított módon kár érte.

[6] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint sem a KRESZ 1. számú függelék II. a) pontjából, sem pedig a felperes által hivatkozott eseti döntésből (BH2022.319.) nem vezethető le, hogy a lábbal hajtott roller járműnek minősülne. A kerékpárúton közlekedő felperest ezért a baleset időpontjában gyalogos személynek kellett tekinteni, balesete nem volt közúti közlekedési baleset. Ettől függetlenül a felperes a kerékpárutat lábbal hajtott rollerrel jogszerűen vette igénybe, mert a perbeli útszakaszon járda nem volt, a KRESZ 21.§ (1) bekezdése pedig lehetővé teszi, hogy a gyalogos – járda hiányában – kerékpárúton közlekedjen. A felperes lábbal hajtott rollerrel való közlekedése nem fokozott veszéllyel járó tevékenység, annak csak a kerékpárúton közlekedni jogosult járművek forgalma minősülne. A veszélyes üzemi tevékenységnek teret adó útfenntartó kezelő tevékenység pedig szintén nem tekinthető fokozott veszéllyel járó tevékenységnek. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az alperes sérelemdíj iránti és kártérítési felelőssége a Ptk. 6:519.§-a szerinti általános

felelősségi szabály alapján fennállhat-e. Az alperesi önkormányzat aljegyzője és városfejlesztési vezetője, egyéb érdekelt¹, valamint a helység¹ Városüzemeltetési Nonprofit Kft. ügyvezetője, tanú² tanúvallomása, az alperes által csatolt, helység¹ Városüzemeltetési Nonprofit Kft. munkanaplói, a 2021-2022. évre vonatkozó útellenőri jelentés, valamint a 2022 május hónapban kelt helység¹ város közlekedési létesítményeinek fejlesztéséhez kapcsolódó vizsgálat alapján úgy foglalt állást, hogy az alperes a Kkt. 34.§ (4) bekezdése szerinti kötelezettségének a kerékpárút vonatkozásában eleget tett, a kerékpárút biztonságos közlekedésre alkalmas volt, felújítására javaslat nem született. A felperes ugyanakkor nem tett meg mindent annak érdekében, hogy rollerrel biztonságosan és balesetmentesen közlekedjen, egy kifejezetten vékony műanyag kerekű rollert használt, védőfelszerelést nem vett igénybe, kerékpáron tanuló unokáját kísérte és rá figyelt, ezért nem a saját maga számára biztonságosnak tartott sebességgel haladt.

[7] Az elsőfokú bíróság az alperes által felszámított 16.206.815 forint elsőfokú perköltséget a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 2.§ (2) bekezdése alapján mérsékelte. Értékelte, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban 31 oldalas írásbeli ellenkérelmet, 23 oldalas viszontválaszt nyújtott be, nagy számú mellékletet csatolt, a felperes keresetére és válasziratára részletes beadványokat terjesztett elő. Mindezek mellett is úgy foglalt állást, hogy a 33.988.280 forintban megjelölt pertárgyértékhez képest az annak csaknem 50%-át elérő alperesi perköltség igény eltúlzottnak tekinthető. Az ellenkérelem elkészítésére felszámított 140 munkaórát mérlegeléssel 40 órában állapította meg, így az ellenkérelem vonatkozásában 1.800.000 forint + Áfa, azaz 2.286.000 forint munkadíjat állapított meg. A viszontválasz esetében ugyanezen indokokra hivatkozással a 103,4 munkaórát 24 munkaórára mérsékelte, így annak költsége 1.080.000 forint + Áfa, azaz 1.371.600 forint. A perfelvételi és az érdemi tárgyaláson való jelenlétre 3-3 órát számolt el az alperes által megjelölt 45.000 forint + Áfa óradíjat elfogadva. Mellőzte ugyanakkor a perfelvételi tárgyalásra 5 órában, az érdemi tárgyalásra 7,7 órában megjelölt felkészülési idő alapján az ügyvédi munkadíj megállapítását, mert a perfelvételi tárgyalást megelőző legutolsó irat az alperes viszontválasza volt, tehát az addig keletkezett iratok tartalmával az alperes jogi képviselőjének teljes mértékig tisztában kellett lennie. A felperes elállással érintett keresete vonatkozásában előterjesztett ellenkérelem elkészítésére felszámított 1.143.000 forint ügyvédi munkadíjat nem tartotta indokoltnak, miután az alperesnek egy ellenkérelmet kellett benyújtania, a keresetváltoztatás ellenkérelem-változtatást nem indokolt, így az ellenkérelem vonatkozásában kétszeres perköltség felszámításnak nincs helye. Mindezek alapján az alperes javára 4.085.500 forint, míg a beavatkozó részére az R. 3.§ (2) bekezdés b) pontja és 4/A.§-a alapján 786.953 forint perköltséget állapított meg.

[8] Az elsőfokú bírósági ítélete ellen mindkét fél fellebbezett.

[9] A felperes elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset teljesítését, az alperes első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Harmadlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet perköltségben marasztaló rendelkezésének részbeni megváltoztatására irányult, az alperesnek megítélt elsőfokú perköltség összegét 500.000 forintra, a beavatkozónak járó perköltség összegét 100.000 forintra kérte leszállítani. Arra az esetre, ha a másodfokú bíróság az alperes perköltségét az általa kért 500.000 forintot meghaladó összegben állapítja meg, húsz havi részletfizetés engedélyezését kérte.

[10] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 381.§-a és a 384.§-a alapján kérte. Lényeges eljárási szabálysértésként jelölte meg, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a tényállás maradéktalan tisztázása

tekintetében fennálló kötelezettségének, nem folytatta le a szükséges bizonyítást, az igazságügyi szakértő kirendelését mellőzte, a rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen, egyoldalúan értékelte, a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékokkal ellentétesen állapította meg, valónak fogadta el az alperes bizonyítatlan állításait. A Pp. 384.§-a szerinti hatályon kívül helyezést azzal az indokkal kérte, hogy az elsőfokú bíróság az összecszerűség igazolásához szükséges bizonyítás mellőzésével ténylegesen megakadályozta a másodfokú bíróságot abban, hogy a teljes bizonyítási eljárás lefolytatása, az eljárás egyfokúvá tétele nélkül megváltoztassa az elsőfokú ítéletet.

- [11] A kereset teljesítésére irányuló fellebbezési kérelme kapcsán a Pp. 369.§ (3) bekezdés a) és b) pontja szerinti felülbírálati jogkör felhívásával kérte, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítve a szükséges bizonyítást vegye fel, ennek eredményeként a tényállást módosítsa. Hangsúlyozta, hogy az általa előadott baleseti mechanizmust a meghallgatott tanúk vallomása, a baleset helyszínén és idején készült (F/5. sorszám alatt csatolt) fényképek, a rendőr-főkapitányság tájékoztatása és az orvosi igazolás alátámasztotta. Az F/14. sorszám alatt benyújtott, 2022. október 10. napján készített fényképek igazolják, hogy a baleset helyszíne az útkarbantartás szempontjából változatlan volt, míg a válasziratához F/25. sorszám alatt csatolt, 2022. december 5. napján készült fényképekkel a kerékpárút utólagos javítását, aszfaltozását szemléltette, egyben igazolta, hogy az alperes – bár több hónapos késedelemmel – végül maga is szükségesnek látta az aszfaltburkolat kijavítását. Állította, hogy a rendőrségi igazolás a baleset helyszínére érkezett rendőrök által tapasztaltak, és nem utólagos nyilatkozata alapján tartalmazza a baleset körülményeit. Hangsúlyozta, hogy az ítélet indokolása szerint [19. bekezdés] az elsőfokú bíróság is azt állapította meg, hogy az általa állított módon érte kár.
- [12] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság következtetésével szemben a roller járműnek minősül akkor is, ha a KRESZ nem nevesíti, nem sorolja jármű kategóriába, de nem is rendelkezik ezzel ellentétesen. A lábbal hajtható felnőtt roller olyan közlekedést segítő eszköz, amely képes 10 km/h sebességnél gyorsabban haladni, így a KRESZ általános jármű definíciója szerint járműnek minősül. Felhívta a BH2022.319. szám alatt közzétett kúriai döntést annak igazolására, hogy a roller közúti szállító eszköz, és ezért az ítélkezési gyakorlat szerint járműnek kell tekinteni. Tiltó tábla hiányában jogosult volt rollerrel igénybe venni a kerékpárutat, a közút azonban sem rollerrel, sem kerékpárral vagy más járművel, de még gyalogosan sem volt alkalmas a biztonságos közlekedésre. Így az alperes felelőssége abban az esetben is fennállna, ha a lábbal hajtott roller nem minősülne járműnek.
- [13] Érvelése szerint a baleset ténye igazolja, hogy a kerékpárút nem volt alkalmas a biztonságos közlekedésre, így nincs jelentősége annak az alperesi hivatkozásnak, hogy a baleset előtt senki nem jelentette be a veszélyes úthibát. A kerékpárút közút, kezelője az alperesi önkormányzat, amelyet a Kkt. 34.§-a szerint ellenőrzési és karbantartási kötelezettség terhel, azonban ennek 2010 és 2022 decembere között nem tett eleget. Az alperes mindenképpen mulasztott, vagy az ellenőrzési kötelezettségét nem teljesítette, ha pedig volt ellenőrzés, akkor az annak során szükségszerűen észlelt veszélyes úthiba jelzését és kijavítását mulasztotta el. Ennek alátámasztására felhívta a GKM rendelet 3.1. pontját, 3.11 a) és b) pontját, 4.1. és 5.4 pontját. Megítélése szerint az alperes mulasztását igazolja az is, hogy nem tudta bemutatni öt évre visszamenőleg a perbeli kerékpárút vonatkozásában készített üzemeltetési tervet, az ellenőrzést, illetve a javítási munkálatokat tanúsító és a balesetekről készített jegyzőkönyveket, a csatolt 355 oldal dokumentum ugyanis nem a perbeli kerékpárútra vonatkozik.
- [14] Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az alperes kártérítési felelőssége elsődlegesen a veszélyes üzemi felelősség szabályai, a Ptk. 6:535.§-a szerint ítélandó meg. Az alperes közútfenntartási tevékenysége fokozott veszéllyel járó tevékenység, miután a veszélyes üzem

működésének szükségszerűen része az a környezet, amelyben a jármű közlekedik. Az alperes a működési körén kívül eső elháríthatatlan okot nem bizonyított – a lábbal hajtható roller használata nyilvánvalóan nem minősíthető ilyennek –, míg az a körülmény, hogy az alperes több éven keresztül sem javította ki az úthibát a veszélyes üzem működése körébe tartozó rendellenesség. Jogi álláspontjának alátámasztására több eseti döntésre hivatkozott (BDT2009.1950, a BDT2012.2661, BDT2010.2357). Másodlagosan a felelősség általános szabálya, a Ptk. 6:519.§-a alapján kérte az alperes kötelezését a kártérítés, valamint a sérelemdíj megfizetésére.

- [15] Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kár bekövetkezésében maga is közrehatott. A lábbal hajtott roller használata során védőfelszerelés használata nem várható el, haladása során kellő körültekintést tanúsított, a balesetet azonban nem kerülhette el, mert a repedések mélységét és szélességét haladás közben nem tudta felmérni.
- [16] Az alperes és a beavatkozó javára megítélt elsőfokú perköltség összegét sérelmező fellebbezési kérelmében arra hivatkozott, hogy az alperes és jogi képviselője között létrejött megállapodásban kikötött ügyvédi díj mérséklésével meghatározott 4.085.000 forint összegű perköltség az 500.000 forintot meghaladó részében a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel nem áll arányban, az alperes díjszabása 45.000 forint + Áfa/óra összegben rendkívül eltűzött. Utalt arra is, hogy az alperes által előadott szakmai és jogi érvrendszer hiányos volt, a viszontválaszhoz csatolt jelentős mennyiségű okiratot nem tanulmányozta át, azt helyette neki kellett elvégeznie. A beavatkozó részére megítélt, a jogszabályban meghatározott mértékű jogi képviseleti költséget a ténylegesen kifejtett jogi szakmai munka mennyiségére hivatkozással kérte eltűzottnak értékelni és 100.000 forintra mérsékelni.
- [17] A felperes a másodfokú eljárásban felmerült perköltségét az R. 3.§ (3) és (5) bekezdésére utalással 40 munkaóra 6.000 forint óradíj figyelembevételével 240.000 forint munkadíjban és 33.000 forint útiköltségben számította fel.
- [18] Az alperes fellebbezése a per főtárgyát nem érintette, a javára megítélt elsőfokú perköltség összegének 16.206.815 forintra történő felemelését kérte, mert ez az összeg áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Álláspontja szerint az a nem vitás körülmény, hogy perköltség igénye a pertárgy értékének csaknem 50%-át teszi ki, nem befolyásolhatta volna a megítélt perköltség összegét, mert az R. 2.§ (2) bekezdése a pertárgyértékre figyelemmel már nem ad lehetőséget az ügyvédi munkadíj mérséklésére. Utalt arra is, hogy a jelentős, 33.988.280 forint összegű pertárgyérték a felperes által indokolatlanul magas összegben meghatározott követelésekből ered, azonban még ez sem fejezi ki azt a körülményt, hogy a járadék igények miatt a jogi képviselőnek az alperesi önkormányzatot 100.000.000 forintot meghaladó összegű követelés elhárítása érdekében kellett képviselnie. Az alperesi ellenkérelem és a viszontválaszt elkészítése, a tárgyalásokra való felkészülés kapcsán felszámított óraszámok a ténylegesen elvégzett munkamennyiséget tükrözik, ennek indokoltságát alátámasztja mind a keresetlevél, mind a felperesi válaszirat és mellékleteiknek terjedelme, az összetett kereseti kérelem, az alperesi beadványok terjedelme és tartalma, az alperesi közútkezelés megtörténtét igazoló több száz oldalas dokumentáció összeállításának szükségessége. Kérte figyelembe venni, hogy az ügyvéd felelős munkájához hozzátartozott a megbízójával történő egyeztetés, a tényadatok elemzése és a védekezési stratégia ágazati jogszabályokra is kiterjedő komplex jogi értékelést igénylő megalkotása. A jogvita bonyolultsága, a rendelkezésre álló dokumentáció terjedelme mellett teljesen alaptalan következtetésnek tartotta, hogy a jogi képviselő a tárgyalásokon előzetes felkészülés nélkül vett volna részt. Külön kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében az eljárás perfelvételi tárgyaláson történt részbeni megszüntetése kapcsán nem kötelezte a felperest alaki védekezésének munkadíja fejében további 900.000 forint + Áfa összegben felszámított jogi képviseleti költség megfizetésére. Az alperes 7. sorszámú beadványában jogi érvelését a

fellebbezési ellenkérelemre is figyelemmel kiegészítette a Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. sorszámu ítéletéből kitűnő, az R. 2.§ (2) bekezdésére vonatkozó jogértelmezéssel. Hangsúlyozta, hogy az alperesi jogi képviselő óradíja megfelel a piaci viszonyoknak, hiszen azt az alperes polgármestere a megbízási szerződésben elfogadta, a pénzügyi osztály vezetője pedig ellenjegyezte. A felszámított díj ténylegesen felmerült, azt a jogi képviselő számlázta, az alperes megfizette. A pervesztes felperes díjfizetési kötelezettsége pedig nem kártérítési, hanem objektív jellegű, nem függ a jövedelmi, vagyoni helyzetétől, és nem érinti a felperes bírósághoz forduláshoz való jogát.

- [19] A másodfokú eljárásra 63 munkaóra és a megállapodásban kikötött 45.000 forint + Áfa óradíj figyelembevételével 3.600.450 forint ügyvédi munkadíjat számolt fel, az utazási költségét 41.200 forintban kérte megállapítani.
- [20] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az alperes fellebbezésével érintett részében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A perköltséget érintő fellebbezési kérelmében előadottakkal egyezően azt hangsúlyozta, hogy az alperes által felszámított ügyvédi munkadíj nem áll arányban sem a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel, sem a pertárgy értékével. Az a kártérítésre és a feltűnő értékaránytalanságra vonatkozó anyagi jogi szabályok tükrében is eltúlzottnak minősül, alkalmas arra is, hogy a bírósághoz fordulást kockázatosá tegye, és ezáltal sértse ennek az alapvető jognak az érvényesülését.
- [21] Az alperes fellebbezési ellenkérelme a felperes fellebbezésével érintett részben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság nem találta bizonyítottnak a felperesi tényállításokat abban a részében, hogy a baleset konkrétan milyen okra vezethető vissza, illetve, hogy a felperes által használt lábbal hajtott roller ténylegesen egy, a kerékpárúton lévő repedésben akadt meg, különösen azért, mert a felperes nyilatkozata és a tanúként meghallgatott egyetlen szemtanú, tanúl vallomása több tekintetben is ellentmondásban állt. A rendőrségi tájékoztató nem szemtanú vallomása alapján készült, így nem alkalmas annak a bizonyítására, hogy a baleset bekövetkezésében a felperes által állított repedésnek bármilyen szerepe lehetett. Hangsúlyozta, hogy sem a járműnek nem minősülő lábbal hajtott rollert használó személy tevékenysége, sem a KRESZ szerint járműnek minősülő kerékpárral közlekedő személy magatartása nem fokozott veszéllyel járó tevékenység, ezért a Ptk. általános kárfelelősség szabályai és nem a fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatójára vonatkozó felelősségi szabályok alkalmazandók. Megismételte azt az álláspontját, hogy a perbeli lábbal hajtott roller nem minősül a KRESZ szerint járműnek. A felperesnek az a jogi érve, hogy a járműkénti minősítés során vizsgálandó egyetlen objektív körülmény, miszerint az adott eszköz képes-e önerejéből 10 km/h sebességnél gyorsabban haladni, kizárólag a mozgáskorlátozottak közlekedésére szolgáló kerekesszék esetén minősítési szempont. Állította, hogy a GKM rendelet szerinti feladatait ellátta, a baleset időpontjában, 2022. június 12. napján biztosította a perbeli kerékpárút biztonságos kerékpáros közlekedésre alkalmasságát, olyan kötelezettsége pedig nincs, hogy a kerékpárúton a lábbal hajtott roller biztonságos használatának lehetőségét megteremtse. A lábbal hajtott roller ugyanis nem azonos egy kerékpárral, lényeges különbség a kerék mérete, amely a roller esetében kisebb, mint a kerékpárnál, továbbá eltérő a fékrendszer, a perbeli roller esetén lábfék, amely sokkal kevésbé hatékony, mint a kerékpárokra jellemző tárcsafékes fékrendszer.
- [22] A beavatkozó fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A javára megállapított, a jogszabályban meghatározott mértékű elsőfokú perköltség mérséklésére irányuló fellebbezési kérelmét alaptalannak találta. A másodfokú eljárásra az R. 3.§ (5) bekezdése alapján ÁFA hozzászámításával 774.477 forint összegű ügyvédi munkadíjat számított fel.
- [23] A felperes fellebbezése kisebb részben alapos, az alperes fellebbezése nem alapos.

- [24] A felperes az elsőfokú ítélet Pp. 381.§-a szerinti hatályon kívül helyezését megalapozó lényeges eljárási szabálysértésként [a fellebbezés 4. oldalán és annak II. 2. pontjában] a Pp. 279.§ (1) bekezdésének, valamint a Pp. 300.§ (1) bekezdésének megsértését jelölte meg.
- [25] A felperes azzal, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 381.§-a alapján kérte, azt juttatta kifejezésre, hogy álláspontja szerint az elsőfokú eljárásban történt eljárási szabálysértés (a bizonyítás eredményének téves mérlegelése, a szakértői bizonyítás mellőzése) a másodfokú eljárásban nem küszöbölhető ki, vagyis az elsőfokú döntés érdemi felülbírálatra alkalmatlan. A felperes fellebbezésében körülírt Pp. 279.§ (1) bekezdése és 300.§ (1) bekezdése azonban nem minősül olyan eljárási szabálynak, amelynek megsértése az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 381.§-a alapján történő hatályon kívül helyezéséhez vezethet. A jogvita elbírálása szempontjából szükségtelennek értékelt bizonyítás mellőzéséről hozott elsőfokú döntést, a lefolytatott bizonyítás eredményének értékelését a másodfokú bíróság nem a Pp. 369.§ (1) bekezdése szerinti eljárásjogi, hanem a Pp. 369.§ (3) bekezdés c) pontja szerinti anyagi jogi felülbírálat körében vizsgálta, miután az alperes az ennek megfelelő – az ítélet megváltoztatására irányuló – másodlagos fellebbezési kérelmét előterjesztette.
- [26] A felperes fellebbezésében a másodfokú bíróság Pp. 369.§ (3) bekezdés a) és b) pontja szerinti felülbírálati jogkörét megjelölve a bizonyítékok mérlegelésének okszerűtlennek minősítése és bizonyítás felvétele mellett a tényállás módosítását kérte. Nem volt ugyanakkor egyértelmű előadása arra nézve, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból mely tények mellőzését kéri, illetve azt mely tényekkel kéri kiegészíteni. A másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozata szerint az általa közlekedésre használt roller járműnek minősítése körében kérte a tényállás kiegészítését. Ezt a másodfokú bíróság szükségtelennek találta, mert az elsőfokú bíróság a tényállásban rögzítette, hogy a felperes a kerékpárúton rollerrel haladt, az pedig, hogy ennek során járművezetőnek vagy gyalogosnak minősült-e, a kereset jogalapjaként megjelölt jogszabályok értelmezésével dönthető el. Ennek felülbírálatára a Pp. 369.§ (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva volt lehetősége a másodfokú bíróságnak.
- [27] A felperes az elsőfokú eljárásban bizonyította az általa előadott baleseti mechanizmust, azt, hogy a lábbal hajtott rollerével azért esett el, mert az első kerék elakadt az útburkolat repedésében. Ezt támasztotta alá tanúl tanúvallomása, a rendőr-főkapitányság tájékoztatása, valamint a keresetlevélhez és a viszontválaszhoz a perbeli útszakasz állapotáról csatolt fényképek a 2022 novemberében végzett karbantartási munkák elvégzése előtt és azt követően. Az elsőfokú bíróság is azt állapította meg, hogy a felperest az általa állított módon érte kár {elsőfokú ítélet [19.] bekezdés}, az alperes értelmezésével szemben ezt a baleseti mechanizmust nem találta bizonyítatlannak. Az ítélet [41] bekezdése szerint az útburkolati hiány pontos szélességének megállapítására tartotta alkalmatlannak a bizonyítás eredményét, mert a rendőrségi tájékoztatás és a baleset egyetlen szemtanújának, tanúlnak a tanúvallomása ebben a körben ellentétes volt, és a kérdés eldöntéséhez a csatolt fényképfelvételek sem nyújtottak további támpontot. tanúl tanúvallomása szerint a kérdéses úthiba egy hozzávetőlegesen egy-másfél centiméter szélességű és negyven centiméter hosszúságú, fűvel nem fedett repedés volt, míg a rendőrségi tájékoztató szerint - amelyet a rendőr-főkapitányság kétségtelenül a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 91/P.§ megfelelő alkalmazásával állított ki, de tanúl tanúvallomása szerint úgy, hogy a helyszínen feljegyzést nem készítettek – a baleset okaként egy három centiméter szélességű, fűvel benőtt, hosszanti repedést jelölt meg. A baleset helyszíne, a balesetet okozó úthiba kiterjedtsége, mélysége ennél pontosabban a másodfokú bíróság szerint sem határozható meg, azzal, hogy a tényállás kiegészítésére vonatkozó fellebbezési kérelem a fentebb írtak szerint erre nem is terjedt ki.

- [28] A másodfokú bíróság a Pp. 369.§ (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében nagyobb részben egyetértett az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetésekkel.
- [29] A felperes követelésének jogalapjaként és egyben az elsőfokú bíróság által megsértett anyagi jogszabályként a Kkt. 34.§ (4) bekezdésén és 35.§-án keresztül elsődlegesen a Ptk. 6:535.§-a szerinti veszélyes üzemi felelősség, másodlagosan a 6:519.§-a szerinti általános kártérítési felelősség szabályait hívta fel.
- [30] Az alperes perben vizsgált tevékenysége a Kkt. 33.§-a szerinti közútkezelői jogállásából fakadó, jogszabályban meghatározott feladatok ellátása: a perbeli kerékpárút szakszerű felügyelete és ellenőrzése, a forgalom biztonságának fenntartása és az azt veszélyeztető helyzet elhárítása. A közutak kezelésébe nyilvánvalóan beletartoznak olyan fenntartási és javítási munkálatok, amelyek a felhasznált anyagra, az alkalmazott technológiára, a munkaterület jellegére vagy a konkrét tevékenység más jellemzőire figyelemmel veszélyes üzemi tevékenységnek minősülhetnek, a perbeli esetben azonban a kerékpárút adott szakaszán a baleset bekövetkezésének időpontjában az alperes semmilyen tevékenységet nem végzett. Önmagában a közútkezelői minőség, az abból fakadó ellenőrzési, illetve beavatkozási kötelezettség az elsőfokú bíróság helyes következtetése szerint nem minősíthető fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatásának, ezért az alperes kártérítési felelőssége nem ítéltető meg a Ptk. 6:535.§-a alapján. Eltérő következtetés a fellebbezésben felhívott nagyszámú eseti döntés figyelembevételével sem vonható le, mert azok a perbelitől eltérő helyzetben kifejtett, más jellegű tevékenységek értékelésére vonatkoznak.
- [31] Az alperes általános kártérítési felelősségének megállapíthatóságához a felperesnek a Kkt. 35.§-a folytán alkalmazandó Ptk. 6:519. §-a alapján azt kellett bizonyítania, hogy a rollerével azért esett el, mert az alperes a kezelői kötelezettségének megszegésével elmulasztotta a kerékpárút adott szakaszán a forgalom biztonságát veszélyeztető úthibák – repedések – kijavítását, és a fennálló veszélyhelyzetre sem hívta fel a figyelmet.
- [32] A felperes azt, hogy a nem vagyoni sérelmét és kárát az alperes közútkezelői kötelezettségének megszegésével okozta, lényegében az általa előadott baleseti mechanizmusra alapította. A fellebbezésben is hangsúlyozott érvelése szerint abból csak arra vonható le következtetés, hogy az útburkolati repedések folytán a kerékpárút forgalmának biztonságát veszélyeztető helyzet alakult ki, amit az alperesnek észlelni kellett volna, és a közlekedők figyelmeztetése mellett a megrongálódott közutat köteles lett volna egy héten belül kijavítani. Állította, hogy az általa használt lábbal hajtott roller olyan járműnek minősül, amellyel a kerékpárutat jogosult volt használni, ezért az alperesnek a rollerezés biztonságát veszélyeztető helyzetet is el kellett volna hárítania.
- [33] A KRESZ 1. számú függelék II. fejezetének a) pontja szerint jármű a közúti szállító vagy vontató eszköz, ideértve az önjáró vagy vontatott munkagépet is. A mozgáskorlátozottak közlekedésére szolgáló emberi erővel hajtott kerekesszék és a gépi meghajtású kerekesszék – ha sík úton, önerejéből 10 km/h sebességnél gyorsabban haladni nem képes, továbbá a gyermekkocsi és a talicska – azonban nem minősül járműnek. Az ilyen eszközökkel közlekedő személyek gyalogosnak minősülnek.
- [34] E rendelkezés nem nevesíti sem járműként, sem járműnek nem minősülő közlekedésre szolgáló eszközként a rollert, ezért a KRESZ idézett rendelkezésének értelmezésével, a jogszabályi környezetre és az ítélkezési gyakorlatra is figyelemmel kellett a kérdést eldönteni. A jogalkotó a KRESZ felülvizsgálata körében szabályozni tervezi a rollerek – ezen belül a gépi meghajtású elektromos rollerek – használatát, illetve felmerült azoknak a már szabályozott más járműkategóriába sorolása is, a jogszabálmódosítási javaslat azonban még nem ismert. A másodfokú bíróság ezért azt vette figyelembe, hogy a gépi erővel hajtott rollerrel szemben a lábbal hajtott rollerrel való haladás nem feleltethető meg sem a segédmotoros kerékpár, sem a kerékpár járműkategóriák használatának, közelebb áll a

KRESZ által a járműfogalomból kizárt emberi erővel hajtott kerekesszék, illetve a technika fejlődésével megjelent más sporteszközök (például görkorcsolya, gördeszka, futókerékpár, egykerekű, segway) használatához. Szem előtt tartotta azt is, hogy a 313/2018. (XII. 27.) Kormányrendelet 16.§-ában a jogalkotó – bár a Budai Palotanegyedre korlátozott területi hatállyal – járműnek nem minősülő, de a közúti vagy gyalogos forgalomban résztvevő közlekedésre szolgáló eszköznek minősítette az emberi erővel hajtott rollert.

- [35] A felperesi fellebbezésben felhívott, büntető ügyben született BH2022.319. számon közzétett kúriai döntés az elektromos rollert minősítette gépi meghajtású járműnek, ezért a perbeli roller minősítésére nem irányadó, míg a Kúria Pfv.21.804/2018/7. számú ítéletében úgy foglalt állást, hogy – az adott tényállás mellett – a felperes által használt kormányozható és fékberendezéssel felszerelt roller nem közlekedési eszköz. A KRESZ jármű fogalma a mozgáskorlátozottal közlekedésére szolgáló gépi meghajtású kerekesszék esetében tekinti elhatároló ismérvnek a sík úton önerőből elérhető 10 km/h feletti sebességet, amely még analógia alkalmazásával sem adhat kellő alapot a felperes által emberi erővel hajtott roller járműnek minősítésére.
- [36] A Kkt. 3.§ (1) bekezdése szerint a közúti közlekedésben mindenkinek joga van részt venni; a közutat közlekedés céljából gyalogosként vagy – meghatározott feltétel teljesítése esetén – járművezetőként bárki igénybe veheti. Jogszabály azonban gyalogosok és járművek közlekedését egyes közutakon korlátozhatja vagy kizárja. Ilyen tiltó szabály a KRESZ 13.§ (1) bekezdésének e) pontja, amely szerint a kerékpárút jelzőtábla kétkerekű kerékpárok közlekedésére kijelölt utat jelez, a kerékpárúton más jármű közlekedése – a lakott területen kívül közlekedő segédmotoros rokkantkocsi, gépi meghajtású kerekesszék és kétkerekű segédmotoros kerékpár kivételével – tilos.
- [37] Míg tehát a roller járműnek minősítése esetén a felperes nem vehette volna igénybe a kerékpárutat, addig a fenti értelmezésre figyelemmel a járműnek nem tekinthető, lábbal hajtott rollerrel jogszerűen használta a kerékpárutat, ennek során azonban nem járművezetőnek, hanem a KRESZ fikció alkalmazását elrendelő fenti szabálya folytán gyalogosnak minősült.
- [38] Az alperes a balesettel érintett útszakaszt a közútkezelési színvonal (műveleti gyakoriságok) megállapítása érdekében a GKM rendelet szabályai szerint negyedévente ellenőrizendő, VI. közútkezelési szolgáltatási osztályba tartozó kerékpárútnak sorolta be. A GKM rendelet felperes által felhívott 3.11. a) és b) pontja szerint a kerékpárúton keletkezett olyan hibát, amely a forgalmat veszélyezteti, egy héten belül ki kell javítani, a hibaelhárítás befejezéséig a veszélyes helyek és helyzetek jelölését folyamatosan fenn kell tartani és erről a forgalomban résztvevőket tájékoztatni kell. Az 5.4. pont értelmében éves javítási program szerint szükséges elvégezni a járdák, a gyalogutak, a kerékpárutak, valamint a gyalog- és kerékpárutak fenntartási munkáit. Ennek keretében gondoskodni kell a közműszerelvény rongálódások kijavításáról, a burkolaton keletkezett deformációk megszüntetéséről, a repedések kiöntéséről, a kiemelt szegélyek, valamint a kerékpárutak és járdák süllyesztett szegélyeinek megfelelő állapotáról.
- [39] Figyelemmel arra, hogy a perbeli útszakasz kerékpárút, amelyet a KRESZ 21.§ (1) bekezdése alapján gyalogosok, illetve gyalogosnak minősülő közlekedők is használhattak, a másodfokú bíróság is egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a következtetésével, hogy alperesnek az úthibák veszélyességét a kerékpáros, illetve gyalogos forgalom szempontjából kellett megítélnie. Az alperes számára a közút biztonságos közlekedésre alkalmas állapotának biztosítása ugyanis nem abszolút és objektív, a közút bármilyen közlekedési célú használatát lehetővé tevő kötelezettség. Bár a kerékpárúton nem tiltott járműnek nem minősülő eszköz – általában valamilyen játék- vagy sportszer – használata, ebből azonban nem következik, hogy

[40] A játék- illetve sporteszközök (leggyakrabban görkorcsolya, gördeszka, roller) jellemzője, hogy kerékméretük, irányíthatóságuk, fékezhetőségük és használójuk testhelyzete folytán a közlekedő könnyebben vesztí el egyensúlyát, már kisebb útegyenetlenség is eleséshez vezethet. Ezért önmagában abból az igazolt tényből, hogy a felperes rollerével a burkolat repedésében elesett, fellebbezési álláspontjával szemben még nem következik, hogy ugyanez az úthiba a rollertől eltérő jellemzőkkel – elsősorban a lényegesen nagyobb méretű, a kisebb burkolat egyenetlenségeken való áthaladást biztosító kerekekkel – rendelkező kerékpárral történő közlekedés, vagy akár a jelentősen lassabb gyalogos közlekedés biztonságát veszélyeztette.

[41] Ez a következtetés a perben feltárt egyéb adatokból és a rendelkezésre álló bizonyítékokból sem vonható le. A felperes által a kerékpárút 2022. október 10-ei, és az azt megelőző, a baleset utáni állapotáról csatolt fényképfelvételek alapján a repedések szélességét, illetve mélységét megállapítani nem lehetett, így csupán a baleset helyszínén a burkolati deformációk, repedések kialakulását igazolták, a veszélyes úthiba bizonyítására nem voltak alkalmasak. A 2022. novemberében elvégzett fenntartási munkák folytán pedig a perben nem is volt objektív lehetőség a releváns burkolatszakszak további vizsgálatára. Itt kellett értékelni azt a körülményt is, hogy a perben rendelkezésre álló adatok szerint a perbeli útszakaszon a kialakult burkolati repedések ellenére kerékpáros baleset nem történt, és az úton rendszeresen kerékpározó tanúl tanú is úgy ítélte meg, hogy a kerékpárút biztonságos közlekedésre alkalmas volt.

[42] Az alperes a baleset után öt hónappal, 2022 novemberében elvégeztette a perbeli kerékpárút aszfaltjavítási, karbantartási munkáit 760 méter hosszúságban. Ebből azonban nem következik, hogy a balesetet követően ismerte fel a kerékpárút forgalmát veszélyeztető helyzetet, és ezért végezte el utóbb a kijavítást. A novemberi fenntartási munkálatok lényegében azt a közútkezelői helyzetértékelést tükrözik, amely szerint a perbeli, természetes elhasználódással járó deformációk, repedések a kerékpárút biztonságát nem veszélyeztették, ezért azok kijavításáról az útszakaszon folyamatosan kialakuló más burkolathibákkal együtt, az éves javítási program szerint gondoskodott. Mindezt alátámasztja az alperes viszontválaszához A/25. sorszám alatt csatolt, a lakóhelyi környezet 2022. évi állapotának alakulásáról szóló városüzemeltetési beszámoló is.

[43] Az ellenőrzési kötelezettség elmulasztásának a perben akkor lenne jelentősége, ha az alperes annak folytán nem ismerte volna fel a sürgős beavatkozást igénylő veszélyes úthibát. Ilyennek minősíthető burkolathiba azonban a felperes balesetének helyszínén nem volt megállapítható, ezért a másodfokú bíróság csupán utal arra, hogy az alperes az útellenőri szolgálat működtetését, a jogszabály szerinti ellenőrzési kötelezettség teljesítését okiratokkal, így a 2021-2022. évre vonatkozó útellenőri jelentéssel igazolta.

[44] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen elemezte azokat a felperesi magatartásokat, amelyeket károsulti közrehatásnak minősített. Miután azonban az alperes felelősségét a felperest ért nem vagyoni sérelmekért és károkért nem állapította meg, a Ptk. 6:525.§-a szerinti károsulti közrehatás nem értelmezhető, az azzal kapcsolatos indokokat {elsőfokú ítélet [35]-[39] bekezdés} a másodfokú bíróság mellőzi.

[45] A felperes az általa indítványozott orvosszakértői bizonyítás elmaradását azért kifogásolta fellebbezésében, mert ezzel az elsőfokú bíróság ténylegesen megakadályozta a másodfokú bíróságot abban, hogy a keresetről az összepszerűsége is kiterjedően megalapozott döntést hozva változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét. Az elsőfokú bíróság azonban a jogalap hiánya miatt utasította el a keresetet, így a sérelemdíj mértékének meghatározása, illetve a felperest ért kár összegének megállapítása érdekében helyesen mellőzte a szakértői

bizonyítást. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett, az orvosszakértői vélemény beszerzését, és ennek érdekében a felperes fellebbezésében felhívott Pp. 384.§ (2) bekezdés b) pontja alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését maga is szükségtelennek tartotta.

- [46] Az elsőfokú bíróság perköltség viseléséről hozott döntését mindkét fél fellebbezése támadta. A felperes az elsőfokú perköltség összegének mérséklését, az alperes annak az általa felszámított, ügyvédi munkadíjat és költségeket magában foglaló összegre történő felemelését kérte.
- [47] A Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján a fél perköltsége megtérítését annak felszámításával kérheti. A felszámított perköltség viseléséről a bíróság a Pp. 82.§ (1) és (2) bekezdése értelmében hivatalból, az eljárást befejező határozatában dönt, meghatározza a perköltség összegét és a megtérítésre köteles személyt annak megfizetésére kötelezi. A perköltség részét képező ügyvédi munkadíj összegét a Pp. nem szabályozza, arra az R. rendelkezéseit kell alkalmazni. Ha a fél az ügyvédi munkadíjat az R. 3.§-a szerint számítja fel, a bíróság az ott meghatározott díjak megfizetésére kötelezheti a peresztes felet, míg az R. 2.§ (1) bekezdése szabályozza azt a jelen ügyben is fennálló helyzetet, amikor a fél a jogi képviselőjével megkötött megbízási szerződésben meghatározott munkadíjat és költséget számítja fel. Ez a jogszabályhely a megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíj mértékére értelemszerűen nem ad előírást, mert a díj az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 28.§ (1) bekezdése szerint szabad megállapodás tárgya.
- [48] Ennek megfelelően az ügyvédi munkadíjról többféle módon állapodhatnak meg a felek, kiköthetnek fix összegben vagy a peresített követelés százalékos mértékében meghatározott díjat, de megállapodhatnak – mint a jelen perben is – óradíjon alapuló tételes elszámolásban, amely lehetőséget biztosít arra, hogy a perképvisellel kapcsolatos előre nehezen kalkulálható tényleges tevékenységnek feleljen meg a díj. Az alperes az ügyvéd óradíját és az ügyvédi tevékenységének időráfordításáról készült kimutatást elfogadta, és az ennek megfelelő ügyvédi munkadíjat számította fel elsőfokú perköltségként.
- [49] Az ügyvédi munkadíj mértéke tekintetében történő szabad megállapodásnak nincs eljárásjogi korlátja, azonban az R. 2.§ (2) bekezdése a peresztes fél által perköltségként megtérítendő ügyvédi munkadíj meghatározása tekintetében korlátot szab azzal, hogy feljogosítja a bíróságot a kikötött ügyvédi munkadíj kivételes esetben, indokolási kötelezettséggel történő mérséklésére, amennyiben a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység és a munkadíj között aránytalanság áll fenn. Ebből a rendelkezésből az a kötelezettség hárul a bíróságra, hogy a peresztes felet ne kötelezze perköltségként az elvégzett ügyvédi tevékenységhez képest aránytalanul magas ügyvédi munkadíj megfizetésére.
- [50] A felperes által hivatkozott Pfv.II.20.887/2023/6. számú kúriai ítélet e rendelkezés értelmezése során rögzítette, hogy a ráfordított munkaórák elszámolásán alapuló díj esetén az óradíj mértékére legfeljebb akkor terjedhet ki a mérséklés lehetősége, ha az a piaci viszonyokkal és a józan ésszel nyilvánvalóan ellentétes, kirívóan eltúlzott. A munkaidő ráfordítás aránytalanságát sem lehet megállapítani önmagában a beadványok terjedelme, vagy a jogi tevékenység nem megfelelőnek minősítése alapján, ahogy a bíróságon töltött vagy a perirat elkészítéséhez a bíróság véleménye szerint szükséges időtartamra figyelemmel sem. A Kúria azt is rögzítette, hogy az aránytalansági vizsgálatnál számtalan, az adott ügyben felmerülő egyéb körülmény is értékelhető (pl. a bírósági eljárás időtartama, az ügyvédnek az ügyfele érdekében végzett, a perrel összefüggő egyéb tevékenysége).
- [51] Az elsőfokú bíróság az ügyvédi munkadíj összegének meghatározása során nem értelmezte az R. 2.§ (2) bekezdését a Kúria fenti döntésétől eltérően, a következetes ítélkezési gyakorlat szerint azt mérlegelte, hogy a felszámított összeg ténylegesen milyen mennyiségű munka esetében fizetendő, a kifejtett munkával arányban állónak tekinthető-e (Kúria

Kpkf.III.39.073/2022/2.). A felperest terhelő ügyvédi munkadíj mérséklését megindokolta, részletesen számba vette a kifejtett jogi képviseleti tevékenység munkaigényességét, a tárgyalások számát és a per során keletkezett iratokat. Kétségtelenül rögzítette, hogy a felszámított munkadíj lényegében a pertárgyérték felét teszi, de a perköltséget nem erre figyelemmel mérsékelte, a ténylegesen megítélt díjat nem a pertárgyérték meghatározott százalékában állapította meg. Az óradíjat nem minősítette a piaci viszonyokkal vagy a józan ésszel kirívóan ellentétesnek, a költségeket nem találta indokolatlannak, és a tárgyalásra történő felkészülést sem tartotta szükségtelen vagy ingyenesen végzendő képviseleti munkának. Összességében úgy foglalt állást, hogy a perben elvégzett jelentős alperesi képviseleti munkával az óradíj összegére is figyelemmel a 70 munkaórának megfelelő nettó 3.150.000 forint arányos.

- [52] Az elsőfokú bíróság következtetésével a másodfokú bíróság is egyetértett, az alperes fellebbezésében felhozott további érvek sem vezethettek a mérséklés mellőzésére. A sérelemdíj és kártérítés megfizetése iránti kereset valóban számos részletkérdés kimunkálását igényelte az alperes részéről, függetlenül attól, hogy a kereset az alperes felelősségének hiányában került elutasításra. A kereset jogi megítélése azonban kivételesen bonyolult nem volt, a per időtartama átlagosnak tekinthető, mindössze két tárgyalás megtartására került sor, a jogi képviselők pedig képzettségük, hivatásbeli gyakorlatuk alapján nyilvánvalóan tisztában voltak a perben alkalmazandó eljárásjogi és anyagi jogi szabályokkal, valamint a kapcsolódó ítélkezési gyakorlattal. A felperes az ellenkérelem ismeretében a perfelvételi eljárásban valóban nem tartotta fent a beavatkozóval szemben a keresetlevelében megfogalmazott vagylagos keresetét, ez azonban az alperes képviseletében külön ügyvédi munkaráfordítást az elsőfokú bíróság helyes következtetésének megfelelően nem indokolt.
- [53] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen mérsékelte a felszámított díjat az alperesi jogi képviselő által a perben ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányos összegre, ezért a másodfokú bíróság sem az annak felemelésére, sem a további mérséklésére irányuló fellebbezést nem teljesítette.
- [54] A beavatkozó által az R. 3.§-a szerint felszámított, jogszabályon alapuló ügyvédi munkadíj mérséklésére a felperesi kereset folytán szükséges és elvégzett jogi szakmai munka mennyiségére figyelemmel nem volt indok, az arányos munkadíj méltányosságból való mérséklésére pedig nincs jogszabályi lehetőség.
- [55] A felek méltányos érdekei mérlegelésének ezzel szemben helye volt a részletfizetésre vonatkozó felperesi kérelem elbírálása során. A Pp. 344.§ (2) bekezdése szerint ugyanis a bíróság a határozatában tizenöt naponál rövidebb vagy hosszabb teljesítési határidőt is megszabhat, vagy elrendelheti a kötelezettségnek részletekben történő teljesítését is, ha ez a felek méltányos érdekeinek mérlegelése alapján, illetve a kötelezettség természete miatt indokoltnak mutatkozik.
- [56] A felperes az alperesnek az elsőfokú ítélet rendelkezése szerint tizenöt napon belül 4.085.500 forint perköltséget köteles megfizetni. A megváltozott munkaképességű felperes 2024. január 4. napjától nyugdíj előtti álláskeresési segélyben részesül napi bruttó 3.557,33 forint összegben. Ezt a jövedelmi helyzetet a költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 5.§ (1) bekezdés b) pontjában a jogalkotó is a teljes személyes költségmentesség automatikus biztosításával olyannak értékeli, amely nem nyújt lehetőséget a fél számára a jogvitában felmerülő költségek megfizetésére. A teljesítési határidő szempontjából a másodfokú bíróság is olyan félnek tekintette a felperest, akinek méltányos érdekei indokolják, hogy az őt terhelő jelentős összegű elsőfokú perköltséget a bírósági végrehajtás elkerülése érdekében részletekben fizethesse meg az alperesnek. A perben a felek helyzete, a követelés jogcíme és rendeltetése körében nem merült fel olyan körülmény, amely a részletfizetés engedélyezését

kizárná. Mindezek mellett a másodfokú bíróságnak a részletfizetés engedélyezéséről a mindkét fél oldalán felmerülő szempontok együttes mérlegelésével kellett döntenie. A felperes által kért húsz havi részlet engedélyezése esetén az alperes a perben felmerült költségei megtérítéséhez indokolatlanul hosszú idő múlva juthatna hozzá, ezért a másodfokú bíróság – figyelemmel a felperest a beavatkozó javára terhelő elsőfokú, valamint az alperes és a beavatkozó irányában fennálló másodfokú perköltség viselési kötelezettségekre is – tíz havi részletfizetést engedélyezett olyan módon, hogy az első részlet 2024. október 1. napján esedékes 485.500 forint összegben, a további kilenc részlet pedig minden soron következő hónap első napján, havonta 400.0000 forint összegben. A másodfokú bíróság a Pp. 344.§ (4) bekezdése alapján rendelkezett arról, hogy bármely részlet megfizetésének elmulasztása esetén az egész hátralékos tartozás esedékessé válik.

- [57] A másodfokú bíróság a fenti indokokra figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, a felperesnek tíz havi részletfizetést engedélyezett az alperes részére megítélt elsőfokú perköltség megfizetésére, míg egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [58] A fellebbezési eljárásban a felperes pernyertes lett az alperes 12.121.315 forint pertárgyértékű fellebbezése, az alperes és a beavatkozó pedig a felperes 33.988.280 forint értékű fellebbezése tekintetében.
- [59] A felperest a Pp. 83.§ (2) bekezdése alapján megilleti a felszámított 273.000 forint másodfokú perköltség 26%-a, 70.980 forint. Az alperes által felszámított 3.641.650 forint ügyvédi díjat (a fellebbezésre 18 munkaórával számolva 1.028.700 forint, a fellebbezési ellenkérelem elkészítésére 28 munkaórával számolva 1.600.200 forint, illetve 12 munkaórával számolva 685.800 forint, a másodfokú tárgyalásra történő felkészülésre 3 munkaórával számolva 171.450 forint, tárgyalási jelenlét címén 2 munkaórával számolva 114.300 forint, utazási költség 41.200 forint) a másodfokú bíróság – a fentebb az elsőfokú eljárásra felszámított munkadíjra vonatkozó indokok alapján – aránytalannak találta a fellebbezési eljárásban ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A másodfokú bíróság alapvetően azt vette figyelembe, hogy a fellebbezési eljárásban a jogvita a perköltség viselése mellett jogkérdésre, az alperes közútkezelői felelősségének kérdéskörére redukálódott, nem volt szükség a kártérítési követelés egyes kérelemeinek alaptalan vagy eltúlzott voltára vonatkozó jogi érvek és más részletkérdések kimunkálására. A másodfokú bíróság ezért az alperes ügyvédi munkadíját 30 munkaórának megfelelő 1.714.500 forintban határozta meg, amelyhez hozzá kell számítani a 41.200 forint készkiadást, így az alperest pernyertessége arányában az 1.755.700 forint másodfokú perköltség 74%-a, 1.299.218 forint illeti.
- [60] A beavatkozó a felperes fellebbezése kapcsán teljes egészében pernyertes, az R. 3.§ (5) bekezdése alapján számított 609.824 forint + ÁFA, összesen 774.477 forint ügyvédi munkadíjat azonban a másodfokú bíróság az R. 3. § (6) bekezdése alapján – figyelemmel arra, hogy a beavatkozó jogi képviselője egy beadványt terjesztett elő, amelyben az alperes által előadottakhoz csatlakozott, a fellebbezési tárgyaláson nem vett részt – 350.000 forint + ÁFA, összesen 444.500 forintra mérsékelte, megfizetésére a felperes a Pp. 90.§ (1) bekezdése alapján köteles.
- [61] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek az egymástól követelhető másodfokú perköltségek különbözeteként 1.228.238 forintot, valamint a beavatkozónak 444.500 forint fellebbezési eljárásban felmerült perköltséget.
- [62] A felperes teljes személyes költségmentessége és az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Pécs, 2024. július 10.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr.
Baranyabán Judit s.k. bíró